Norrænt
samstarf

Helsingforssamningurinn

Samstarfssamningur milli
Danmerkur, Finnlands, Íslands,
Noregs og Svíþjóðar

Helsingforssamningurinn

Samstarfssamningur milli Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar

ANP 2018:721

ISBN 978-92-893-5398-4 (PDF)

<http://dx.doi.org/10.6027/ANP2018-721>

Í sænskri útgáfu Helsingforssamningsins (2018:717) gefur að finna allt skjalið á hverju tungumáli fyrir sig.

© Norræna ráðherranefndin og Norðurlandaráð 2018

Norrænt samstarf

Norræna samstarfið er eitt umfangsmesta svæðissamstarf í heimi. Að samstarfinu koma Danmörk, Finnland, Ísland, Noregur og Svíþjóð auk Álandseyja, Færeyja og Grænlands.

Norræna samstarfið er pólitískt, efnahagslegt og menningarlegt og lætur muna um sig í evrópsku og alþjóðlegu samstarfi. Löndin stuðla sameiginlega að öflugum Norðurlöndum í öflugri Evrópu.

Með norrænu samstarfi er hagsmuna svæðisins gætt og norræn gildi efla í hnattrænu samhengi. Sameiginleg gildi landanna styrkja stöðu Norðurlanda og skipa þeim meðal þeirra svæða í heiminum þar sem nýsköpun og samkeppnishæfni er mest.

Norræna ráðherranefndin

Nordens Hus

Ved Stranden 18

1061 København K

www.norden.org

Hlaða niður og panta norræn rit: www.norden.org/nordpub

MYND: NORDEN.ORG, MAGNUS FRÖDERBERG

Helsingforssamningurinn

Samstarfssamningur milli Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar (Helsingforssamningurinn).

Samningurinn var undirritaður 23. mars 1962 og öðlaðist gildi 1. júlí sama ár. Hinn upprunalegi texti hefur verið endurskoðaður í samræmi við samninga er undirritaðir voru 13. febrúar 1971, 11. mars 1974, 15. júní 1983, 6. maí 1985, 21. ágúst 1991, 18. mars 1993 og 29. september 1995. Síðustu breytingar gengu í gildi 2. janúar 1996.

Inngangur að samningnum 23. mars 1962

Ríkisstjórnir Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar,

sem efla vilja enn betur hin nánu menningartengsl Norðurlandabjóðanna og samstöðu þeirra í skoðunum á réttar- og þjóðfélagsmálum og auka enn samstarfið milli Norðurlanda;

sem keppa vilja að sameiginlegum reglum á Norðurlöndum í svo mörgum greinum, sem unnt er;

sem koma vilja fram hagkvæmri verka-skiptingu milli landanna á öllum sviðum, þar sem skilyrði eru til þess;

sem halda vilja áfram samstarfi þessara landa, sem þeim er mikilvægt, í Norður-landaráði og öðrum samstarfsstofnunum;

hafa orðið sammála um eftirfarandi ákvæði:

Inngangur að samningnum 13. febrúar 1971

Ríkisstjórnir Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar,

sem vilja treysta og efla enn grundvöll samstarfs Norðurlanda og skipulag;

sem telja ráðvænlegt að breyta í þessu skyni samstarfssamningi Norðurlanda frá 23. marz 1962;

sem hafa þess vegna ákveðið að fella inn í samstarfssamninginn grundvallar-ákvæði þau, er Norðurlandaráð varða;

sem jafnframt hafa ákveðið að bæta inn í samstarfssamninginn ákvæðum um ráðherranefnd Norðurlanda, en undir hana falla málefni norrænnar samvinnu,

hafa orðið sammála um eftirfarandi:

Inngangur að samningnum 11. mars 1974

Ríkisstjórnir Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar,

sem með samkomulaginu frá 13. febrúar 1971 hafa breytt samstarfssamningnum frá 23. mars 1962,

sem telja ráðvænlegt að gera ákveðnar frekari breytingar á samningnum og auka við hann,

hafa orðið sammála um eftirfarandi:

Inngangur að samningnum 15. júní 1983

Ríkisstjórnir Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar,

sem með samkomulagi frá 13. febrúar 1971 og samkomulagi frá 11. mars 1974 hafa breytt samstarfssamningnum frá 23. mars 1962,

sem telja ráðvænlegt að gera breytingar á samningnum í þeim tilgangi að veita Álands-eyjum og Færeyjum aukna aðild að Norður-landaráði og ráðherranefnd Norðurlandaráðs og einnig til að veita Grænlandi samsvarandi aðild að þessum stofnunum,

hafa orðið sammála um eftirfarandi:

Inngangur að samningnum

6. maí 1985

Ríkisstjórnir Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar,

sem með samkomulagi frá 13. febrúar 1971, 11. mars 1974 og 15. júní 1983 hafa breytt samstarfssamningnum frá 23. mars 1962 milli Norðurlandanna, og

sem óska að starfshættir i norrænni samvinnu verði árangursríkari, hafa orðið sammála um eftirfarandi:

Inngangur að samningnum

21. ágúst 1991

Ríkisstjórnir Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar,

sem með samkomulagi frá 13. febrúar 1971, 11. mars 1974, 15. júní 1983 og 6. maí 1985 hafa breytt samstarfssamningnum frá 23. mars 1962 milli Norðurlandanna, og

sem telja ráðvænlegt að gera tilteknar breytingar á skipulagi og starfsháttum Norðurlandaráðs, hafa orðið sammála um eftirfarandi:

Inngangur að samningnum

18. mars 1993

Ríkisstjórnir Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar,

sem með samkomulagi frá 13. febrúar 1971, 11. mars 1974, 15. júní 1983, 6. maí 1985 og 21. ágúst 1991 hafa breytt samstarfssamningnum frá 23. mars 1962 milli Norðurlandanna, og efla þess að endurnýja og efla norræna samvinnu i ljósi aukinnar þátttöku Norðurlandanna i evrópskri samvinnu, hafa orðið sammála um eftirfarandi:

Inngangur að samningnum

29. september 1995

Ríkisstjórnir Danmerkur, Finnlands, Íslands, Noregs og Svíþjóðar,

sem með samkomulagi frá 13. febrúar 1971, 11. mars 1974, 15. júní 1983, 6. maí 1985, 21. ágúst 1991 og 18. mars 1993 hafa

breytt samstarfssamningnum frá 23. mars 1962 milli Norðurlandanna, og

sem óska þess að endurnýja og þróa enn frekar norrænt samstarf i ljósi aukinnar þátttöku Norðurlanda i evrópskri samvinnu, hafa orðið sammála um eftirfarandi:

Inngangsákvæði

1. grein (1,8)

Samningsaðilar skulu kappkosta að varðveita og efla enn frekar samstarf ríkjanna á sviði réttarfars, menningarmála, félagsmála og efnahagsmála, svo og um samgöngur og umhverfisvernd.

Samningsaðilar skulu ráðgast hver við annan um sameiginleg hagsmunamál sem eru til umfjöllunar í evrópskum og öðrum alþjóðlegum stofnunum og á evrópskum og öðrum alþjóðlegum ráðstefnum.

Réttarsamstarf

2. grein (9)

Við setningu laga og annarra réttarreglna á Norðurlöndum skulu ríkisborgarar annarra norræna landa njóta sama réttar og ríkisborgarar viðkomandi lands. Þetta gildir á því sviði sem samstarfssamningurinn tekur til.

Undanþágu frá 1. mgr. má þó gera, ef skilyrði um ríkisborgararétt er bundið í stjórnarskrá, nauðsynlegt vegna annarra alþjóðlegra skuldbindinga eða það telst nauðsynlegt af öðrum sérstökum ástæðum.

3. grein

Samningsaðilar skulu leitast við að auðvelda ríkisborgurum Norðurlanda að hljóta ríkisfang í einhverju hinna landanna.

4. grein

Samningsaðilar skulu halda áfram löggjafar-samstarfi í því skyni að ná sem mestu samræmi á sviði einkamálaréttar.

5. grein

Samningsaðilum ber að leitast við að samræma reglur um afbrot og lögfylgjur þeirra.

Hafi afbrot verið framið í einhverju Norðurlandanna, ber að keppa að því, að rannsókn, málshöfðun og dómur geti einnig farið fram, svo sem framast er unnt, í einhverju hinna.

6. grein

Samningsaðilar skulu leitast við að ná samræmi sín á milli um aðra löggjöf en nú hefur verið nefnd á þeim sviðum, þar sem hagræmt þykir.

7. grein

Sérhverjum samningsaðila ber að vinna að því, að settar verði reglur um að úrskurðir dómstóls eða annars yfirvalds í einhverju Norðurlandanna geti einnig hlotið fullnustu á umráðasvæði hans.

Samstarf í menningarmálum

8. grein (2)

Fræðsla og menntun í skólum í sérhverju Norðurlandanna skal í hæfilegum mæli taka til fræðslu í tungumálum og um menningu og almennt þjóðfélagsástand á hinum Norðurlöndunum, þar með töldum Álandseyjum, Færeyjum og Grænlandi.

9. grein

Sérhverjum samningsaðila ber að halda við og auka möguleika fyrir námsmenn, sem heima eiga í öðru Norðurlanda, til að stunda nám og þreyta próf við fræðslustofnanir hans. Skal þá, svo sem framast er unnt, leyft að taka gilt próf í hluta námsgreinar í einu landanna við lokapróf í einhverju hinna.

Nemandi ætti að geta fengið styrk frá landi sínu án tillits til þess í hvaða landi námið er stundað.

10. grein

Samningsaðilum ber að samræma þá fræðslu, sem veitt er af opinberri hálfu og miðar að því að veita heimild til að stunda ákveðna atvinnu.

Slík menntun ætti, svo sem unnt er, að veita sömu réttindi í sérhverju Norðurlandanna. Krefjast má þó þeirrar viðbótar-menntunar, sem nauðsynleg kann að vera vegna aðstæðna hverrar þjóðar um sig.

11. grein

Pegar um er að ræða að koma á fót fræðslustofnunum ber að hafa samstarf á þeim sviðum, sem hentugt þykir, með stöðugri samvinnu um áætlanir, sem um þetta eru gerðar og framkvæmd þeirra.

12. grein

Samstarfi í rannsóknum ber að haga þannig, að tiltækar fjárveitingar til rannsókna og önnur framlög til þeirra verði samræmd og notuð á þann hátt, sem bestur er, m.a. með því að setja á fót sameiginlegar stofnanir.

13. grein

Í því skyni að styðja og efla menningarbrúnina, skulu samningsaðilar stuðla að frjálslu lýðfræðslustarfi á Norðurlöndum og samskiptum á sviði bókmennta, lista, tónlistar, leiklistar, kvikmynda og annarra menningarmála, m.a. með því að nýta þá möguleika, sem útvarp og sjónvarp hafa að bjóða.

Samstarf í félagsmálum

14. grein

Samningsaðilar skulu leitast við að varðveita og þróa enn betur hinn sameiginlega norræna vinnumarkað samkvæmt þeim meginstefnum, sem markaðar hafa verið með fyrri samningum. Vinnumiðlun og starfsfræðsla skulu samræmdar. Frjáls skulu skipti á nenum í verknámi.

Stefna ber að samræmi í reglum hinna einstöku landa um vernd verkafólks og svipuð mál.

15. grein

Samningsaðilar skulu vinna að því, að ríkisborgarar Norðurlanda, sem dveljast í öðru Norðurlandanna en eigin landi, skuli svo sem framast er unnt njóta þeirra félagslegu hlunninda, sem ríkisborgarar dvalarlandsins njóta.

16. grein

Samningsaðilar skulu auka enn samstarfið að heilsugæzlu- og sjúkramálum, og umönnun áfengissjúklinga, svo og barnavernd og unglinga.

17. grein

Sérhver samningsaðili skal vinna að því, að læknisfræðilegt, tæknilegt eða annað áþekkt öryggiseftirlit sé framkvæmt á þann hátt, að skirteini eða vottorð um eftirlitið sé tekið gilt í hinum Norðurlöndunum.

Samstarf í efnahagsmálum

18. grein

Samningsaðilar skulu hafa samráð um stefnuna í efnahagsmálum til þess að efla efnahagssamstarf Norðurlanda á ýmsum sviðum. Skal þá hyggja að möguleikum á því að samræma ráðstafanir, sem gerðar eru til jöfnunar á hagsveiflum.

19. grein

Samningsaðilar hyggjast stuðla svo sem unnt er að framleiðslu- og fjárfestingarsamvinnu milli landa sinna og leitast þá við að hagræða svo aðstöðu að auðvelað verði beint samstarf milli fyrirtækja í tveimur eða fleiri Norðurlandanna. Samningsaðilar skulu kappkosta að ná hagkvæmri verkaskiptingu milli landanna varðandi framleiðslu og fjárfestingu sem þætti í viðtækara alþjóðlegu samstarfi.

20. grein

Samningsaðilar skulu vinna að því að fjármagnshreyfingar milli Norðurlandanna verði svo frjálssar sem framast er unnt.

Leitast skal við að leysa í sameiningu önnur greiðslu- og gjaldeyrismál, sem eru sameiginleg hagsmunamál.

21. grein

Samningsaðilar skulu leitast við að treysta það samstarf, sem áður er hafið í því skyni að ryðja úr vegi hindrunum fyrir verzlunarviðskiptum milli Norðurlanda, svo og að efla og auka þetta samstarf svo sem framast er unnt.

22. grein

Samningsaðilar skulu bæði hver um sig og sameiginlega leitast við að hlynna að hagsmunum Norðurlanda í alþjóðlegum viðskiptamálum og ráðgast við í því skyni.

23. grein

Samningsaðilar skulu vinna að samræmingu ákvæða um tæknileg atriði í tollamálum og stjórn tollamála, svo og að breytingum til einfaldari tilhögunar í tollamálum, sem til þess eru fallnar að auðvelða samskipti milli landanna.

24. grein

Ákvæði um landamæraverzlun á Norðurlöndum skulu þannig gerð, að þau valdi íbúum landamærahéraðanna sem minnstum óþægindum.

25. grein

Þegar þörf er á og skilyrði eru til sameiginlegra efnahagslegra framkvæmda í samliggjandi héruðum tveggja eða fleiri samningsaðila, skulu þeir aðilar leitast við að stuðla að þeim framkvæmdum í sameiningu.

Samstarf í samgöngumálum

26. grein

Samningsaðilar skulu leitast við að treysta það samstarf, sem áður er hafið í samgöngumálum, svo og reyna að auka það samstarf

í þeim tilgangi að auðvelda samgöngur og vöruskipti milli landanna og finna hagkvæma lausn þeirra vandamála, sem kunna að vera á þessu sviði.

27. grein

Gerð samgönguleiða um landsvæði tveggja eða fleiri samningsaðila skal framkvæmd með samráði milli hlutaðeigandi aðila.

28. grein

Samningsaðilar skulu leitast við að varðveita og auka það samstarf, sem orðið hefur til þess að lönd þeirra eru eitt umdæmi að því er vegabréfaskoðun varðar. Eftirlit með ferðamönnum, sem fara yfir landamæri milli Norðurlandanna, skal einnig að öðru leyti gera einfaldara og samræma.

29. grein

Samningsaðilar skulu samræma starfið að auknu umferðaröryggi.

Samstarf á sviði umhverfisverndar (3)

30. grein (3)

Samningsaðilar skulu í innlendra löggjöf og við beiting hennar svo sem framast er unnt leggja umhverfisverndarhagsmuni annarra samningsaðila að jöfnu við hagsmuni síns eigin lands á því sviði.

31. grein (3)

Samningsaðilar skulu kappkosta að samhæfa umhverfisverndarreglur sínar í því skyni að á verði komið sem mestu samræmi, að því er varðar viðmiðunarmörk og meginreglur um losun úrgangs, notkun umhverfismengandi eiturefna og aðra umhverfisröskun.

32. grein (3)

Samningsaðilar skulu kappkosta að samhæfa ákvarðanir um náttúruverndar- og útivistarsvæði, svo og varðandi friðun og aðrar ráðstafanir til verndar jurtum og dýrum.

Annað samstarf

33. grein (8)

Þátttaka samningsaðila í evrópskri og annarri alþjóðlegri samvinnu hefur í för með sér góða samstarfsskosti í þágu ríkisborgara og fyrirtækja Norðurlanda. Í þessum efnum bera ríkisstjórnirnar sérstaka ábyrgð á því að gæta sameiginlegra hagsmuna og sjónarmiða.

34. grein

Starfsmaður í utanríkisþjónustu samningsaðila, er starfi gegnir utan Norðurlanda, skal að því leyti sem það samrýmist skyldustörfum hans og ekkert er til fyrirstöðu af hálfu þess ríkis, þar sem hann starfar, aðstoða einnig ríkisborgara annarra Norðurlanda, hafi þau ekki fulltrúa á þeim stað.

35. grein

Samningsaðilar skulu, hvenær sem það telst kleift og hagkvæmt, samræma starfsemi sína til aðstoðar og samstarfs við þróunarlöndin.

36. grein

Ráðstafanir í því skyni að breiða út þekkingu á Norðurlöndum og norrænu samstarfi skulu gerðar í náinni samvinnu milli samningsaðila og stofnana þeirra, sem annast landkynningu erlendis. Þegar hentugt þykir, geta aðilar komið fram sameiginlega.

37. grein

Samningsaðilar skulu vinna að því, að samræmd verði opinber hagskýrslugerð í ýmsum greinum.

Sérstakir samningar (3)

38. grein (3)

Nánari ákvæði um samstarfið á þeim sviðum, sem hér voru talin, má setja í sérstökum samningum.

Tilhögun norræns samstarfs

39. grein (4)

Norðurlönd skulu jafnan hafa samráð og gera ráðstafanir til samræmingar, þegar þörf krefur, til þess að framkvæma og efla norræna samvinnu samkvæmt samningi þessum eða öðrum.

40. grein (4,8)

Samstarfið fer fram í Norðurlandaráði, í ráðherranefnd Norðurlanda, á fundum forsætisráðherra, utanríkisráðherra og annarra ráðherra, í sérstökum samstarfstofnunum og milli stjórnvalda landanna sem annast viðkomandi málaflokka.

41. grein

Ákvæði, sem til hefur orðið með samstarfi tveggja eða fleiri samningsaðila, má aðili ekki breyta nema hinum sé tilkynnt. Ekki verður þó krafizt tilkynningar, þegar mikið liggur á eða ákvæðið skiptir litlu máli.

42. grein

Yfirvöld á Norðurlöndum geta haft beint samband sín á milli í öðrum málum en þeim, sem utanríkisþjónustunni ber að fjalla um samkvæmt eðli þeirra, eða af öðrum ástæðum.

43. grein (3)

Veita ber almenningi aðgang að upplýsingum um norræn samstarfsmálefni, svo sem framast er kostur.

Norðurlandaráð (5)

44. grein (5,2)

Í Norðurlandaráði starfa saman þjóðþing Norðurlandanna ásamt landsþingi Álandseyja, lögþingi Færeyja og landsþingi Grænlands og ríkisstjórnir landanna ásamt stjórn Álandseyja og landsstjórnnum Færeyja og Grænlands. Ráðið getur átt frumkvæði að

lausn vandamála og verið ráðgefandi um vandamál sem varða samvinnu landanna, svo og Álandseyja, Færeyja og Grænlands, eða einhverra þeirra. Að öðru leyti hefur ráðið á hendi verkefni sem af þessum samningi eða öðrum leiðir.

45. grein (5)

Ráðið getur samþykkt ályktun, beint tilmælum til eða látið í ljós álit við eina eða fleiri af ríkisstjórnnum Norðurlanda eða ráðherranefndina.

46. grein (5)

Auk þeirra málaflokka, sem sérstaklega er um samið, skal ráðið, þegar tími vinnst til, fá tækifæri til að tjá sig um mikilsverð efni norrænnar samvinnu.

47. grein (5,2,8)

Ráðið skipa 87 kjörnir fulltrúar, fulltrúar ríkisstjórnanna og fulltrúar stjórnar Álandseyja og landsstjórna Færeyja og Grænlands.

Þjóðþing Danmerkur kys 16 fulltrúa, ríkisþing Finnlands 18 fulltrúa, Alþingi 7 fulltrúa, stórþing Noregs og ríkisþing Svíþjóðar hvort um sig 20 fulltrúa og lögþing Álandseyja og Færeyja og landsþing Grænlands 2 fulltrúa hvert. Enn fremur kys hvert þing jafnmarga varamenn.

Kjör fulltrúa og varamanna fer fram árlega og gildir til næsta kjörs. Við kjör skal þess gætt að mismunandi stjórnmalastefnur eigi fulltrúa í ráðinu.

Kjörgengir eru einvörðungu þingmenn á því þingi þar sem kjör fer fram.

Ríkisstjórnirnar, stjórn Álandseyja og landsstjórnir Færeyja og Grænlands velja úr sínum hópi stjórnarfulltrúa, svo marga sem þær óska.

48. grein (5,2,8,9)

Í deild danska ríkisins eru þeir fulltrúar sem þjóðþingið kys og þeir fulltrúar sem ríkisstjórnin velur, svo og deildir Færeyja og Grænlands sem nefndar eru í 2. mgr. Í deild

Finnlands eru þeir fulltrúar, sem ríkisþingið kýs og þeir fulltrúar sem ríkisstjórnin velur, svo og deild Álandseyja sem talin er í 2. mgr. Deildir hinna ríkjanna skipa kjörnir fulltrúar þjóðþinganna og fulltrúar sem ríkisstjórnirnar velja.

Í deild Færeyja eru þeir fulltrúar sem lögþingið kýs og þeir fulltrúar sem landsstjórnin velur. Í deild Grænlands eru þeir fulltrúar sem landsþingið kýs og þeir fulltrúar, sem landsstjórnin velur. Í deild Álandseyja eru þeir fulltrúar sem lögþingið kýs og þeir fulltrúar sem stjórn Álandseyja velur.

Orðið „deild“ í 2. mgr. 58. gr. merkir deild viðkomandi lands.

49. grein (5,2)

Fulltrúar ríkisstjórnanna og fulltrúar stjórnar Álandseyja og landsstjórna Færeyja og Grænlands eiga ekki atkvæðisrétt í ráðinu.

Um málefni sem einvörðungu varða túlkun samninga milli einstakra landa eiga ekki aðrir atkvæðisrétt en fulltrúar þeirra landa.

50. grein (5)

Stjórnþættir ráðsins eru: þing ráðsins, stjórnarnefnd og nefndir.

51. grein (5,7,9)

Þing Norðurlandaráðs skipa allir fulltrúar ráðsins.

Reglulegt þing er háð einu sinni á ári hið minnsta. Til aukabings eða þings um sérstakt málefni skal kvatt, þegar stjórnarnefndin ákveður eða þegar að minnsta kosti tvær ríkisstjórnir eða eigi færri en 25 kjörnir fulltrúar æskja þess.

Vald ráðsins er í höndum þingsins, nema annað sé ákveðið.

Þingfundir eru háðir í heyranda hljóði, nema þingið ákveði annað.

52. grein (5,6,7,9)

Á árlegu reglulegu þingi Norðurlandaráðs kýs það stjórnarnefnd til eins almanaksárs í senn, sem í eiga sæti forseti ásamt þeim fjölda annarra fulltrúa, sem þingsköp Norðurlandaráðs kveða á um.

Þess skal gætt að mismunandi stjórn-málastefnur eigi fulltrúa í stjórnarnefndinni. Sérhvert land skal eiga fulltrúa í stjórnarnefndinni.

Fulltrúi í stjórnarnefndinni skal vera kjörinn fulltrúi í ráðinu.

Stjórnarnefndin annast dagleg störf ráðsins og er að öðru leyti fulltrúi þess í samræmi við samning þennan og þingsköp ráðsins.

Embætti forseta ráðsins færist milli landanna með þeim hætti sem fram kemur í þingsköpum Norðurlandaráðs.

53. grein (5,9)

Þingið ákveður fjölda nefnda og starfssvið þeirra. Verkefni nefndanna er að undirbúa afgreiðslu mála í ráðinu.

54. grein (5,6,7,9)

Ráðinu til aðstoðar í störfum sínum er skrifstofa stjórnarnefndarinnar.

55. grein (5,2,7,9)

Sérhver ríkisstjórn, landsstjórnir Færeyja og Grænlands, stjórn Álandseyja, ráðherranefndin, stjórnarnefnd ráðsins og nefndirnar svo og sérhver fulltrúi hefur tillögurétt í ráðinu.

56. grein (5,7)

Þingið gerir ályktun á grundvelli tillögu sem fram hefur komið.

Stjórnarnefndinni er rétt að bera fram önnur tilmæli á grundvelli tillögu sem fram hefur komið. Þingið leggur fram álit sitt. Þegar stjórnarnefndin ber fram tilmæli leggur hún fram álit sitt.

Stjórnarnefndin skal tilkynna þinginu þær ráðstafanir sem gerðar hafa verið samkvæmt 2. og 3. mgr.

57. grein (5,7)

Kjörinn fulltrúi getur beint fyrirspurn til ríkisstjórnar eða ráðherranefndarinnar vegna skýrslu eða greinargerðar sem send hefur verið ráðinu eða um önnur mál sem varða norræna samvinnu.

58. grein (5,2,7)

Hver deild ber kostnað af þátttöku sinni í ráðinu.

Stjórnarnefndin ákveður fyrir hvert fjárhagsár hvernig sameiginlegur kostnaður skiptist milli deildanna.

59. grein (5)

Þingið setur ráðinu þingsköp. Til samþykktar á starfsreglum eða til breytingar á þeim þarf samþykki tveggja þriðju hluta kosinna fulltrúa ráðsins.

Ráðherranefnd Norðurlanda (5)

60. grein (5,2)

Í ráðherranefnd Norðurlanda starfa ríkisstjórnir landanna saman.

Stjórn Álandseyja og landsstjórnir Færeyja og Grænlands taka þátt í starfi ráðherranefndarinnar.

Ráðherranefndin tekur ákvarðanir að því marki sem mælt er fyrir um í samningi þessum og öðrum samningum milli Norðurlandanna. Ráðherranefndin skal og annast samvinnu í öðrum samstarfsmálum ríkisstjórna Norðurlanda innbyrðis og ríkisstjórnanna og Norðurlandaráðs.

61. grein (5,1,2,8)

Í undantekningartilvikum getur staðgengill með umboði sótt fund í stað fulltrúa úr ríkisstjórn, stjórn Álandseyja eða lands-

stjórnnum Færeyja eða Grænlands. Þó verða hverju sinni fulltrúar þriggja ríkja hið fæsta að vera ráðherrar.

Forsætisráðherrar hafa í hendi yfirstjórn samræmingar norræns samstarfs. Hvert ríki tilnefnir sérstakan ráðherra (samstarfsráðherra) svo og aðstoðarmann ráðherra eða embættismann (fulltrúa í norrænu samstarfsnefndinni) forsætisráðherra til aðstoðar.

Ríkisstjórnir Norðurlanda fara með formennsku til skiptis samkvæmt nánara samkomulagi. Landi því, sem fer með formennsku hverju sinni, ber að samræma norrænt samstarf ríkisstjórnanna og taka nauðsynlegt frumkvæði þar að lútandi. Það veitir ráðherranefndinni forystu svo og öðrum ráðherrafundum og hefur forystu um samráð ríkisstjórnanna um evrópsk og önnur alþjóðleg málefni á öllum stigum.

Til aðstoðar ráðherranefndinni við störf hennar eru embættismannanefndir og skrifstofa ráðherranefndarinnar.

62. grein (5)

Ráðherranefndin er ákvörðunarhæf, þegar fulltrúar frá öllum löndunum taka þátt í störfum hennar. Þegar einvörðungu er rætt um málefni einstakra landa, er þó nægjanlegt, að aðeins fulltrúar þeirra landa starfi í nefndinni.

Sérhvert land fer með eitt atkvæði í ráðherranefndinni.

Ákvarðanir ráðherranefndarinnar skulu samþykktar samhljóða. Í málum, sem varða þingsköp, nægir þó einfaldur meiri hluti atkvæða til ákvörðunar. Séu atkvæði jöfn, ræður atkvæði formanns úrslitum.

Ákvörðun er gild, þótt einhver fulltrúi greiði, ekki atkvæði.

63. grein (5,2,8)

Ákvarðanir ráðherranefndarinnar eru bindandi fyrir hvert land. Ákvörðun í máli sem sam-

kvæmt stjórnarskrá einhvers landanna krefst samþykkis þjóðþings þess lands er þó ekki bindandi fyrir það land fyrr en þjóðþing þess hefur samþykkt ákvörðunina. Sé slíkrar samþykktar krafist skal ráðherranefndinni skýrt frá því áður en hún tekur ákvörðun. Önnur lönd eru ekki heldur bundin af slíkri ákvörðun fyrr en samþykkt þjóðþingsins liggur fyrir.

Ákvörðun sem tekin er samkvæmt samningi þessum er bindandi fyrir Álandseyjar, Færeyjar og Grænland í þeim mæli sem þau lönd fallast á ákvörðunina í samræmi við sjálfstjórnarreglur.

64. grein (5,6,8)

Ráðherranefndin gefur Norðurlandaráði skýrslu árlega um norrænt samstarf og leggur fram greinargerð um áætlanir um áframhaldandi samstarf.

Forsætisráðherra þess lands, sem fer með formennsku, gerir Norðurlandaráði grein fyrir meginatriðum samstarfsins svo og samstarfi ríkisstjórnanna um evrópsk og önnur alþjóðleg málefni.

Ráðherranefnd Norðurlanda ber að leggja fyrir Norðurlandaráð til umsagnar tillögu sína að fjárhagsáætlun.

Norðurlandaráð getur lagt til breytta forgangs röðun verkefna innan þeirra fjárhagsmarka sem ráðherranefndin hefur sett.

Sé ekki hægt að tilgreina sérstakar ástæður ber ráðherranefndinni að fara að tillögum ráðsins þegar um er að ræða fjárveitingar innan gefinna fjárhagsmarka.

65. grein (5)

Ráðherranefndin skal fyrir hvert aðalþing Norðurlandaráðs skýra ráðinu frá þeim ráðstöfunum, sem gerðar hafa verið samkvæmt ályktunum og tilmælum ráðsins. Ef ályktun eða tilmælum er beint til einnar ríkisstjórnar eða fleiri, getur hlutaðeigandi ríkisstjórn eða ríkisstjórnir gefið slíka skýrslu.

66. grein (5)

Ráðherranefndin setur sér starfsreglur.

67. grein (5)

Auk samstarfs milli ríkisstjórna Norðurlanda í ráðherranefndinni geta þær átt samstarf á ráðherrafundum Norðurlanda.

Breytingar á samningnum (5)

68. grein (5)

Áður en löndin koma sér saman um breyting á samningi þessum, skal gefa Norðurlandaráði kost á að láta í ljós álit sitt.

Lokaákvæði

Lokaákvörðun um samninginn

23. mars 1962

69. grein

Samning þennan skal fullgilda og senda fullgildingarskjölin hið fyrsta til finnska utanríkisráðuneytisins.

Samningurinn tekur gildi fyrsta dag þess mánaðar, sem næstur kemur eftir þann dag, er borizt hafa fullgildingarskjöl allra aðila.

70. grein

Æski samningsaðili að segja upp samningnum, skal skrifleg tilkynning um það send finnsku stjórninni, sem ber þá þegar að skýra hinum samningsaðilunum frá þessu og hvaða dag tilkynningin hafi borizt.

Uppsögnin tekur aðeins til þess lands, sem hana hefur sent, og hún öðlast gildi frá og með fyrsta degi þess mánaðar, sem næstur kemur sex mánuðum eftir að finnsku stjórninni barst uppsagnartilkynningin.

Samningurinn skal geymdur í skjalasafni finnska utanríkisráðuneytisins og skal finnska utanríkisráðuneytið senda hverjum aðila staðfest afrit.

Til staðfestingar þessu hafa neðanskráðir fulltrúar, sem til þess hafa umboð, undirritað þennan samning.

Gjört í Helsingfors í einu eintaki á hverju máli: dönsku, finnsku, íslensku, norsku og sænsku, og skulu þeir textar allir jafngildir. Hinn tuttugsta og þriðja marz nítján hundruð sextiu og tvö.
[...]

Lokaákvörðun um samninginn

13. febrúar 1971

Samning þennan skal fullgilda og senda fullgildingarskjölin hið fyrsta til utanríkisráðuneytis Finnlands.

Samningurinn skal geymdur í utanríkisráðuneyti Finnlands, og skal ráðuneytið senda hverjum samningsaðila staðfest afrit.

Samningurinn öðlast gildi þrjátíu dögum eftir að fullgildingarskjöl allra samningsaðila hafa borist.

Þessu til staðfestingar hafa neðanskráðir fulltrúar, sem til þess hafa umboð, undirritað samning þennan í Kaupmannahöfn 13. febrúar 1971, í einu eintaki á hverju máli: dönsku, finnsku, íslensku, norsku og sænsku, og skulu þeir textar allir jafngildir.
[...]

Lokaákvörðun um samninginn

11. mars 1974

Samkomulag þetta skal fullgilda, og skulu fullgildingarskjölin svo skjótt sem við verður komið afhent utanríkisráðuneyti Finnlands til varðveislu.

Samkomulagið skal varðveitt í utanríkisráðuneyti Finnlands, og skal það ráðuneyti láta hverjum samningsaðila í té staðfest afrit.

Samkomulagið öðlast gildi þrjátíu dögum eftir að fullgildingarskjöl allra samkomulagsaðila hafa borist.

Þessu til staðfestu hafa undirritaðir fulltrúar, er til þess höfðu umboð, undirritað samkomulag þetta í Kaupmannahöfn hinn 11. mars 1974 í einu eintaki á dönsku, finnsku, íslensku, norsku og sænsku, og skulu þeir textar allir jafngildir.
[...]

Lokaákvörðun um samninginn

15. júní 1983

Samkomulag þetta skal fullgilda, og skulu fullgildingarskjölin svo skjótt sem við verður komið afhent utanríkisráðuneyti Finnlands til varðveislu, og skal það ráðuneyti láta hverjum samningsaðila í té staðfest afrit samkomulagsins.

Samkomulagið öðlast gildi þrjátíu dögum eftir að fullgildingarskjöl allra samkomulagsaðila hafa borist.

Þessu til staðfestu hafa undirritaðir fulltrúar, er til þess höfðu umboð, undirritað samkomulag þetta í Reykjavík 15. júní 1983 í einu eintaki á dönsku, finnsku, íslensku, norsku og sænsku, og skulu þeir textar allir jafngildir.
[...]

Lokaákvörðunin um samninginn

6. maí 1985

Samkomulagið öðlast gildi þrjátíu dögum eftir þann dag sem allir samningsaðilar hafa tilkynnt finnska utanríkisráðuneytinu að þær ráðstafanir hafi verið gerðar sem nauðsynlegar eru til þess að það geti öðlast gildi.

Finnska utanríkisráðuneytið skal tilkynna hverjum samningsaðila um dagsetningar á móttöku slíkra tilkynninga.

Frumeintak þessa samkomulags skal geymt í finnska utanríkisráðuneytinu sem lætur samningsaðilum í té staðfest eftirrit af því.

Þessu til staðfestu hafa fulltrúar, sem til þess hafa umboð, undirritað samkomulag þetta.

Gjört í Lundi 6. maí 1985 í einu eintaki á dönsku, finnsku, íslensku, norsku og sænsku, og skulu þeir textar allir jafngildir.
[...]

Lokaákvörðun um samninginn

21. ágúst 1991

Samkomulagið öðlast gildi 30 dögum eftir þann dag er allir aðilar hafa tilkynnt finnska utanríkisráðuneytinu að þeir hafi samþykkt það.

Finnska utanríkisráðuneytið tilkynnir öðrum aðilum um móttöku þessara tilkynninga og um það hvenær samkomulagið tekur gildi.

Frumriti þessa samkomulags skal komið til vörslu hjá finnska utanríkisráðuneytinu sem skal senda staðfest afrit af því til hinna aðilanna.

Þessu til staðfestu hafa undirritaðir fulltrúar, sem til þess hafa fullt umboð, undirritað samkomulag þetta.

Gjört í Tammerfors 21. ágúst 1991 í einu eintaki á dönsku, finnsku, íslensku, norsku og sænsku og skulu allir textar jafngildir. [...]

Lokaákvörðun um samninginn **18. mars 1993**

Samkomulagið öðlast gildi 30 dögum eftir þann dag er allir aðilar hafa tilkynnt finnska utanríkisráðuneytinu að þeir hafi samþykkt það.

Finnska utanríkisráðuneytið tilkynnir öðrum aðilum um móttöku þessara tilkynninga og um það hvenær samkomulagið tekur gildi.

Frumriti þessa samkomulags skal komið til vörslu hjá finnska utanríkisráðuneytinu sem skal senda staðfest afrit af því til hinna aðilanna.

Þessu til staðfestu hafa undirritaðir fulltrúar, sem til þess hafa fullt umboð, undirritað samkomulag þetta.

Gjört í Helsingfors 18. mars 1993 í einu eintaki á dönsku, finnsku, íslensku, norsku og sænsku og skulu allir textar jafngildir. [...]

Lokaákvörðun um samninginn **29. september 1995**

Samkomulag þetta öðlast gildi fimmtán dögum eftir þann dag er allir samningsaðilar hafa tilkynnt finnska utanríkisráðuneytinu, að þeir hafi samþykkt það.

Finnska utanríkisráðuneytið tilkynnir hinum samningsaðilunum um móttöku tilkynninga skv. ofansögðu og hvenær samkomulagið taki gildi.

Frumriti þessa samkomulags skal komið til vörslu hjá finnska utanríkisráðuneytinu sem lætur öðrum samningsaðilum í té staðfest afrit af því.

Þessu til staðfestu hafa fulltrúar, sem til þess hafa fullt umboð, undirritað samkomulag þetta.

Gjört í Kaupmannahöfn hinn 29. september 1995 í einu eintaki á dönsku, finnsku, íslensku, norsku og sænsku og skulu allir textar jafngildir. [...]

Skýringar

- 1 Nýr texti 1974.
- 2 Nýr texti 1983.
- 3 Greinin kom 1974.
- 4 Nýr texti 1971.
- 5 Greinin kom 1971.
- 6 Nýr texti 1985.
- 7 Nýr texti 1991.
- 8 Nýr texti 1993.
- 9 Nýr texti 1995.

Norræna ráðherranefndin
Nordens Hus
Ved Stranden 18
1061 København K
www.norden.org